

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน

Thai Local Leader Characteristics when joining to ASEAN Community

กมลพร กัลยาณมิตร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำและด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำท้องถิ่นไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียนโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาด้านบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และน้อยสุด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ด้านบริหาร ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและกล้าตัดสินใจสั่งการลงโทษผู้กระทำผิดโดยไม่คำนึงถึงพรรคพวกหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ด้านผู้นำ ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความรู้ทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความเป็นกันเองฉันท์มิตรกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย เสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับงานสังคมของชุมชนหรือส่วนรวมได้เสมอ

คำสำคัญ: คุณลักษณะ ผู้นำท้องถิ่นไทย ประชาคมอาเซียน

¹ ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี 16/10 ถ.เลียบคลองวัฒนา เขต/แขวงทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 ประเทศไทย

Abstract

The study is designed to determine the following : 1) the characteristics of Thai local leaders when joining the ASEAN Community; and 2) the interrelationship between administration, leadership and human relations of Thai local leaders. The sample for the study was comprised of 360 people residing in the area under the jurisdiction of Nongkai City Municipality, Nongkai province. The study tool was questionnaires; the collected data were analyzed using description statistic (frequency, percentage, mean and standard deviation).

As a result of the data analysis, it was found that, holistically, the characteristics of Thai local leaders, in the eyes of the respondents, were at high levels ($\bar{X} = 4.08$). Separately, the characteristics of Thai local leaders, as viewed by the respondents, in descending of degrees were as follows : leadership ($\bar{X} = 4.031$), administration ($\bar{X} = 3.97$), and human relations ($\bar{X} = 3.031$).

In the administration, dimension, the highest average scores were found on the following : capacity to evaluate the performance of their subordinates, and their strong determination to punish the wrong without concerning of colleagues or personal gain.

On the dimension, the highest average scores were found on their good knowledge of sociology of work and psychology of work.

On the human relations dimension, the highest average scores were found on the following : being friendly with all those concerned, and devoting their time, emergency and many to the social activities of the community.

Keywords: characteristics, Thai local leader, ASEAN Community

บทนำ

บทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นไทยขึ้นอยู่กับผู้นำท้องถิ่น ในการนำบุคลากรฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน เป็นต้น ผู้นำท้องถิ่นไทยจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในตำแหน่งหน้าที่ และภารกิจขององค์กร ข้อบังคับ ข้อกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงาน การจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำข้อบัญญัติ ตลอดจนสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นไทยในการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN E Community) ในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยผู้นำท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อรองรับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ อุตสาหกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นโดยเฉพาะจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต้องมีการเตรียมพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน เนื่องจากมีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวและการค้า

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ติดกับประเทศลาว ซึ่งเป็นสมาชิกของอาเซียน ประชาชนของทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันตลอด โดยเฉพาะคนไทยข้ามไปท่องเที่ยวในประเทศลาวผ่านด่านจังหวัดหนองคายได้โดยสะดวกซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีประชากรจำนวน 48,256 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง) เป็นเมืองชายแดนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นบริเวณที่ตั้งของสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 1 เมืองนี้จึงเป็นประตูไปสู่กรุงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปทางเหนือ (ตามลำน้ำโขง) 25 กิโลเมตร ฝั่งตรงข้ามอำเภอศรีเชียงใหม่ของประเทศไทย เทศบาลเมืองหนองคายจึงต้องอาศัยผู้นำท้องถิ่นที่เปิดรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา แก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนหรือเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นใดมีผู้นำที่มีความสามารถจะช่วยสนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างมาก ผู้นำท้องถิ่นจึงมีความใกล้ชิดกับประชาชน เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมือง

การปกครองเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย เพราะว่าผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นย่อมมีความเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือคนในท้องถิ่นได้ดีกว่าคนที่มาจากต่างถิ่น โดยรัฐบาลกลางเป็นเพียงหน่วยที่ให้ความสนับสนุนด้านงบประมาณด้านเทคนิคหรือความรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาชนบทหรือท้องถิ่นนั้นให้มีความเจริญรุ่งเรือง ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น บุคคลที่เข้ามาเป็นผู้นำท้องถิ่นจึงมีสำคัญต่อการบริหารท้องถิ่น จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำท้องถิ่นไทย

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร (2546) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นผู้นำ บุคคลผู้ผลักดัน (mobilizer) ผู้ดลบันดาล (insprier) ผู้สร้างพลังร่วม (synergizer) ผู้สร้างแรงกระตุ้น (motivator) ผู้ก่อให้เกิดพลัง (energizer) การปฏิบัติการดำเนินการของมวลสมาชิกให้เข้าสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ

วิเชียร วิทย์อุดม (2548) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำและต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถอันเกิดจากตัวของเขาเอง จนเป็นที่ยอมรับหรือยกย่องของกลุ่มให้เป็นผู้นำและนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ทฤษฎีผู้นำ

ทฤษฎี 3 D (3 D Management Style) โดยเวรดตินได้เสนอว่า ผู้นำควรมีลักษณะพฤติกรรมที่สำคัญ 3 มิติ คือ มิติด้านประสิทธิภาพ มิติด้านงาน มิติด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยแบ่งผู้นำออกเป็น 4 แบบ ดังนี้ (อ้างใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536)

ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ	ลักษณะพื้นฐานภาวะผู้นำ	ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
1. Deserter คือ ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่และหนึ่งงาน	Separated	Bureaucrat คือ ทำงานแบบเครื่องจักร ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ให้งานเสร็จไปวันๆ
2. Autocrat คือ ผู้นำที่เอาแต่ผลของงานอย่างเดียว	Dedicated	Benevolent Autocrat คือ มีความเมตตา กรุณาผู้ร่วมงานมากขึ้น
3. Missionary คือ เห็นแก่สัมพันธภาพเสียสละทำคนเดียว จึงได้คุณภาพงานต่ำ	Related	Developer คือ ต้องรู้จักพัฒนาผู้ตามให้มีความรับผิดชอบงานมากขึ้น
4. Compromiser คือ ผู้ประนีประนอมทุกๆ เรื่อง	Integrated	Executive คือ ต้องมีผลงานดีเลิศและสัมพันธภาพที่ดีด้วย

สรุปองค์ประกอบทางสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมได้แก่ องค์ประกอบทางเทคโนโลยี องค์การ และคน ดังนั้นในการบริหารจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะใช้วิจรรณญาณพิจารณาว่าจะยึดองค์ประกอบตัวใดเป็นหลักในการใช้รูปแบบภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

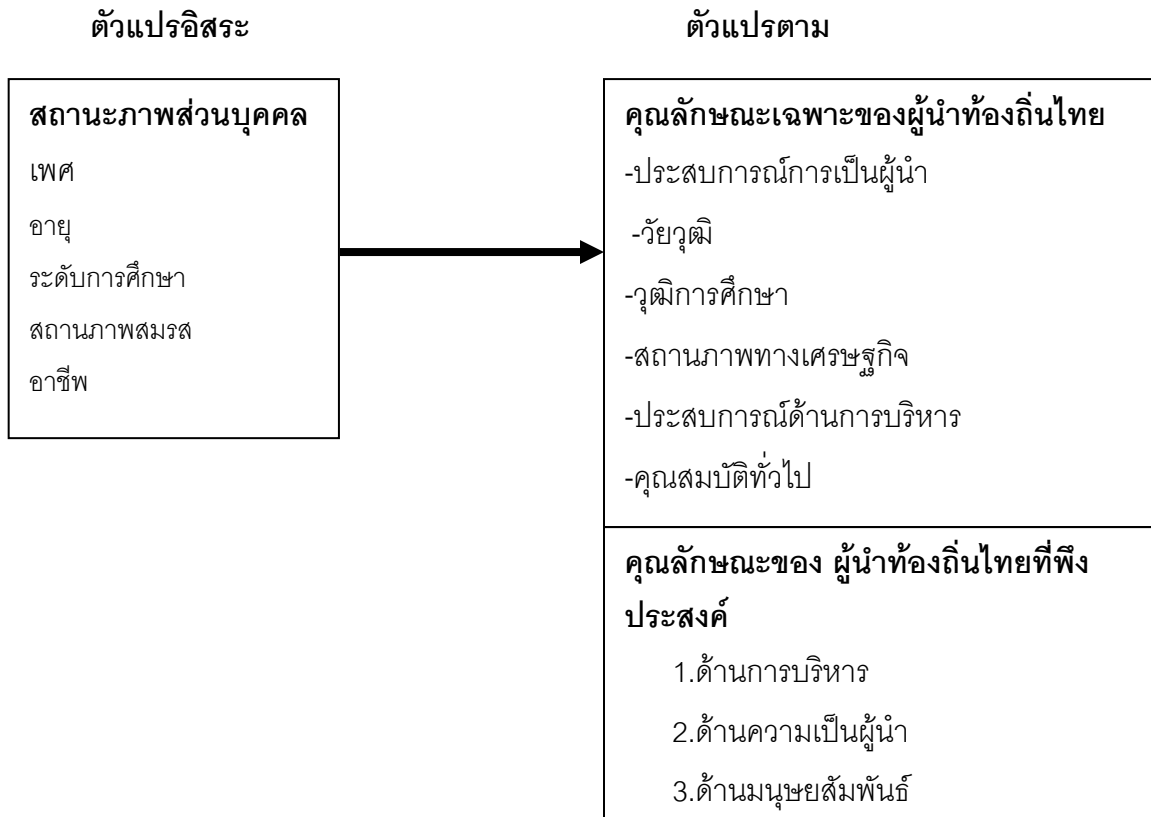
โกวิทย์ พวงงาม (2546) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า

ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประหยัด ยะคะนอง (2523) ให้คำนิยามคำว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะกระจายอำนาจการปกครองบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ยิ่งกว่าผู้อื่น โดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2518) ให้คำนิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการปกครองตนเองโดยประชาชนในหน่วยชุมชนหรือหน่วยการปกครอง (Political Subdivision) ต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นหน่วยรัฐบาลท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 48,256 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ตามวิธีการสุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน มาทำการคัดเลือกได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 360 ชุด และนำข้อมูลและนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS for Window สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ แล้วนำไปสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 72 และหญิง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 73 สถานภาพสมรส มากที่สุดจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 68 มีอาชีพค้าขายประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 44

จากความคิดเห็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้นำท้องถิ่นไทยในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ และคุณสมบัติทั่วไป พบว่า ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นไทย ควรเป็นเพศชายจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 ควรมีวัยวุฒิในช่วงอายุ สัดส่วนมากที่สุด อายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ควรมีวุฒิการศึกษา สัดส่วนมากที่สุดปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2

สรุป

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน จำแนกรายข้อ ด้านบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและกล้าตัดสินใจ สั่งการลงโทษผู้กระทำผิด เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของหน่วยงานโดยไม่คำนึงถึงพรรคพวกหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$)

สรุปภาพรวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยจำแนกรายข้อ ด้านผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความรู้ทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

สรุปภาพรวมว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไทยจําแนกรายข้อ ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความเป็นกันเองฉันท์มิตรกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับงานสังคมของชุมชนหรือส่วนรวมได้เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

เอกสารอ้างอิง

- ชูศักดิ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิมพ์เศ พรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประหยัด ยะคะนอง. (2532). ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของหน่วย การปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม., ม.ป.ท. 2532.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536). ภาวะผู้นำ. ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ บริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2543). ภาวะผู้นำหัวหน้าคณะวิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิทยุชน . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พนิตา รักการดี. (2550). คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่ประชาชนพึงประสงค์ของเทศบาลนคร ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.
- อาภา หมั่นขยัน. (2554). คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของ ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี.